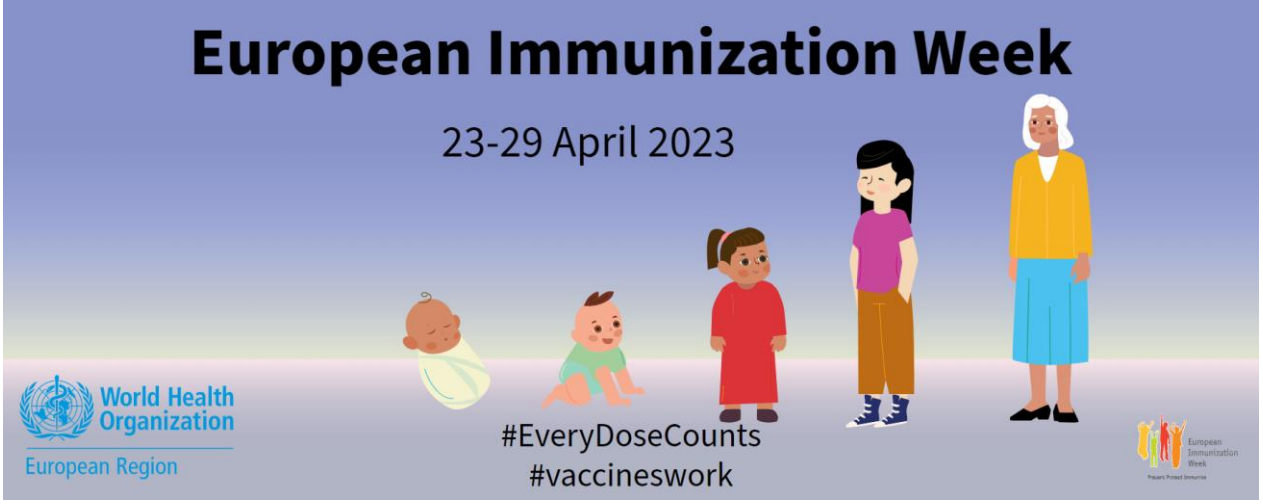

ЕВРОПЕЙСКА ИМУНИЗАЦИОННА СЕДМИЦА

23-29 април 2023 г.

Европейската имунизационна седмица е отбелязана за пръв път през 2005 г. От тогава до сега, всяка последна седмица на месец април, в рамките на тази инициатива Световна здравна организация и местни партньори в областта на общественото здравеопазване с общи усилия повишават информираността относно имунизациите, предпазването от ваксинопредотвратими болести и защита на живота.

През 2023 г. Европейската имунизационна седмица е насочена към необходимостта от подобряване на ваксинационния обхват поради отчетения спад в имунизациите по време на пандемията от COVID-19.

АКЦЕНТИ

- Ваксините защитават Вас и тези, които обичате. Всеки човек заслужава да бъде защитен. Всяка поставена доза ваксина има значение и спасява живот.
- Навременното поставяне на ваксини защитава. Разбирането на важността от прилагането на ваксини може да спаси живот.
- Имунизационните календари са изготвени в зависимост от реакцията на имунната система в различните възрасти и ваксините се прилагат когато сме в най-голям риск от ваксинопредотвратимо заболяване.
- Говорете за ваксините и кога ще ги приложите с Вашия лекар. Спазвайте графика за поставяне на ваксини и поставете всяка пропусната доза ваксина (ако има такава).
- Много деца са с нередовни имунизации за възрастта си, което ги оставя незащитени от ваксинопредотвратимите заболявания. Поставянето на пропуснати дози ваксини повишава имунната защита срещу тежки ваксинопредотвратими заболявания.

- Ваксините работят, за да защитят вас и хората около вас от сериозни заболявания.
- Когато всички хора са напълно имунизирани според националните си календари, благодарение на изградения колективен имунитет те защитават и тези, които не могат да бъдат ваксинирани..
- Имунизираните хора предотвратяват появата на причинителя при тези, които не могат да бъдат ваксинирани поради отслабена или увредена имунна система.

ФАКТИТЕ НАКРАТКО

- Имунизацията срещу заразни болести защитава не само ваксинираното лице, но и околните.
- Благодарение на ваксините полиомиелитът в световен мащаб е намалял с 99% от 1988 г. насам. Независимо че в света е останал само един от трите типа диви полиовируси, той продължава да циркулира в Пакистан и Афганистан. Заболяването засяга основно децата до 5 годишна възраст, но всеки над тази възраст, който не е ваксиниран, може да заболее и да развие тежки симптоми.
- Пълната имунизационна схема срещу полиомиелит в детска възраст осигурява имунитет през целия живот. В България ваксини срещу полиомиелит се прилагат през първата, втората и шестата година от живота на детето.

  Имунизационен обхват срещу полиомиелит в област Стара Загора през 2020, 2021 и 2022 г.

Приеми ваксина срещу полиомиелит	**2020 г.**	**2021 г.**	**2022 г.**
През първата година от живота - завър имунизация (трети прием ваксина)	96,34	95,6	94,1
През втората година от живота – реимунизация (четвърти прием ваксин	95,63	96,42	97,41
През шестата година от живота – реимунизация (пети прием ваксина)	94,82	96,37	95,06

- Морбили е една от най-заразните болести в света. Неимунизираните малки деца имат най-висок риск от заразяване, а усложненията могат да причинят дори смърт. Преди въвеждането на масова имунизация срещу морбили, обширни епидемии възникваха на всеки 2-3 години и отнемаха живота на около 2,6 милиона души годишно. Въпреки че имунизацията драстично намали смъртността от морбили, морбилният вирус продължи да циркулира и през 2021 г.

128 000 души загинаха от морбили. През 2023 г. се отчита ръст на заболелите от морбили в Европейския регион на СЗО.

- Две дози ваксини срещу морбили осигуряват защита от заболяване и свързаните с него сериозни усложнения при почти 100% от ваксинираните през целия живот..
- 95% имунизационен обхват ежегодно ще предотврати разпространението на морбили и възникването на мащабни епидемии, както и ще доведе до елиминиране на заболяването. Поради високата заразност на морбилния вирус 90% от лицата без имунитет при контакт с болен от морбили ще се заразят и ще заболеят. Един на всеки 5 заболели ще развие сериозни усложнения, като инфекция на ухото, глухота, слепота, пневмония, енцефалит, дори смърт. Сериозните усложнения са по-чести при деца до 5 години и при възрастни над 30 г. Бременни жени без имунитет, които заболеят от морбили, са в риск от аборт, преждевременно раждане и раждане на недоносени деца.
- **В България имунизационният обхват срещу морбили с първа и втора доза е незадоволителен, като през 2020 и 2021 г. е по-нисък спрямо предходните години. През 2022 г. е регистриран ръст и при двата приема, но въпреки това остава неимунно (незащитено) детско население, което е предпоставка за възникване и разпространение на взривове от морбили в страната.**

Имунизационен обхват в област Стара Загора спрямо ваксинацията срещу морбили.

Приеми ваксина срещу морбили	**2020 г.**	**2021 г.**	**2022 г.**
През втората година от живота - първи прием ваксина (имунизация)	94,94	96,17	95,3
На 12-годишна възраст – втори ваксина (реимунизация)	90.35	98,61	95,0

- Ваксината срещу хепатит Б е 95% ефективна за предотвратяване на инфекция, развитие на хронични заболявания и рак на черния дроб, причинени от вируса. Над 90% от здравите възрастни с остра хепатит Б инфекция се възстановяват от заболяването в рамките на една година. Обаче 90% от бебетата и до 50% от децата под 5 годишна възраст, които се заразяват с вируса на хепатит Б, развиват хронична инфекция за цял живот и свързаните с това усложнения като чернодробна цироза и рак.
- **В България имунизация срещу хепатит Б се прилага на новородените още през първите 24 ч. от живота им. За изграждане на пожизнена защита е необходимо получаването на още 2 или 3 дози ваксина срещу хепатит Б през първата година от живота.**

Имунизационен обхват в област Стара Загора спрямо ваксинацията срещу хепатит т. Б

Приеми ваксина срещу хепатит Б	2020 г.	2021 г.	2022 г.
През първите 24 часа от живота на новороденото - първи прием ваксина	98,38	98,0	97,64
През първата година от живота - завършена имунизация (трети/четвърти прием ваксина)	94,82	95,6	94,1

- Ракът на маточната шийка е четвъртото по честота раково заболяване при жени в света. Почти всички случаи на рак на маточната шийка са причинени от човешки папиломни вируси (HPV) и могат да бъдат предотвратени чрез ваксинация. HPV ваксината е най-ефективна в предотвратяване на рак на маточната шийка през целия живот, ако се приложи на момичета на възраст между 9 и 14 г.
- Имунизацията може да предотврати над 90% от всички ракови заболявания, причинени от HPV, както при жени, така и при мъже.

Имунизация на деца

- Всяко дете заслужава възможност за здравословен живот и ваксинацията е една от основните стъпки за това.
- Децата под 5-годишна възраст попадат в особено висок риск от развитие на усложнения или дори фатален край при заболявания, които могат да бъдат предотвратени с ваксини. Ваксините, включени в имунизационния календар на всяка държава, дават възможно най-добрата защита на децата , когато те най-много се нуждаят от нея.
- Блокирайки по-нататъшното разпространение на болестта, ваксинираните деца помагат в защитата и на децата около тях. Това включва братя и сестри, които са твърде малки, за да бъдат ваксинирани, съученици със специални здравни нужди и възрастните баби и дядовци.
- Имунизирайки децата срещу хепатит Б през първата им година от живота и срещу HPV в ранните юношески години, ще ги предпазим от бъдещо развитие на някои онкологични заболявания.
- Имунизирайки децата срещу патогени, причиняващи пневмония (Str. pneumonia, H. influenzae), помагаме да се намали употребата на антибиотици и по този начин намаляваме и заплахата от развитие на антимикробна резистентност.

Имунизация на подрастващи

- Ваксинирането не е само за деца. Реимунизациите и ваксината срещу човешки папиломни вируси продължават в юношеството и защитават децата и в бъдеще.
- Имунитетът срещу дифтерия, тетанус и коклюш може да с течение на времето, и реимунизации е необходимо да се поставят по време на юношеството и отново в зряла възраст.
- Ранното юношество (9-13-годишна възраст) е препоръчителното време за прилагане на ваксина срещу човешки папиломни вируси (HPV), което предпазва от рак на шийката на матката и други свързани с HPV заболявания.
- Юношеството е времето, в което се прилагат допълнителни дози ваксини за по-траен имунитет срещу болестите, които са опасни за всяка възраст, в това число морбили, коклюш, рубеола, тетанус, дифтерия и менингит. Жените трябва да са добре запознати с риска от заразяване с рубеола на плода по време на бременността и преди да забременеят да са сигурни, че имат приложена ваксина срещу рубеола.

Имунизация на възрастни

- Ваксините предлагат защита за всички възрасти. Посредством ваксинациите защитавате себе си и околните от развитие на сериозни и потенциално фатални заболявания.
- Много хора, без да го осъзнават, са податливи на морбили и други заболявания, предотвратими от ваксини. С развитието на науката и технологиите рутинно се прилагат ваксини срещу все повече заразни заболявания, които в миналото са били нелечими или инвалидизиращи и ваксини за тях не са били налични, както и повечето от прилаганите в миналото ваксини са напълно обновени. Сега възрастните могат да ползват ваксини срещу много повече заболявания отколкото преди.
- Действието на някои от ваксините отслабва с течение на времето. Реимунизациите срещу дифтерия и тетанус в зряла възраст са необходими за осигуряване на защита през целия живот.
- Здрави възрастни, които без да знаят са носители на причинителите на ваксинопредотвратими заболявания, могат да ги предадат на други по-податливи лица като бебета, имунокомпрометирани хора и възрастни над 65 години, като по този начин ги излагат на особено висок риск от усложнения.

- Ако не сме напълно имунизирани по действащия имунизационен календар или не сме сигурни в имунизационния си статус, трябва да се посъветваме с нашия лекар за това кои са подходящите за нас ваксини.

Отношението на медицинският специалист към ваксинацията оказва силно влияние върху вземането на решения от пациента/родителя. Лекарите, медицинските сестри и акушерките играят жизненоважна роля в съветването на пациентите си за ползата и важността на ваксините.